

супільстві.

Список використаних джерел:

1. Денисенко В.В. Теория административно-деликтных отношений: дисс... докт. юрид. наук по спец.: 12.00.014 – Административное право; финансовое право; информационное право / В. В. Денисенко. – СПб., 2002. – 342 с.
2. Коваль Л.В. Административно-деликтное отношение / Л.В. Коваль. – К.: Вища школа, 1979. – 486 с.
3. Кузьменко О.В. Курс адміністративного процесу: [навч. посіб.] / О.В. Кузьменко. – К.: Юрінком Інтер, 2012. – 248 с.
4. Марченко М.Н. Теория государства и права: ученик / М.Н. Марченко. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Проспект, 2004. – 640 с.
5. Мицкевич Л.А. Классическая теория административных правоотношений: современное наполнение / Л.А. Мицкевич // Административные правоотношения: вопросы теории и практики отв. ред. Н.Ю. Хаманева. – Труды Института государства и права РАН. – 2009. – № 1. – С. 3-8.
6. Остапенко О.І. Адміністративна деліктологія: соціально-правовий феномен і проблеми розвитку / О.І. Остапенко. – Львів: ЛІВС при НАВСУ, 1995. – 312 с.
7. Перепелюк В.П. Адміністративний процес / В.П. Перепелюк. – Чернівці: Рута, 2001. – 316 с.
8. Поліщук С. Можливості реформування адміністративного права за новою класифікацією юридичних наук / С. Поліщук // Держава та регіони. – 2010. – № 2. – С. 172-179.
9. Халфина Р. О. Обще учение о правоотношении / Р.О. Халфина. – М.: Юрлит., 1974. – 340 с.
10. Харитонов О.І. Адміністративно-правові відносини: концептуальні засади та правова природа : дис. ... д-ра юрид. наук. : 12.00.07 / Харитонов Олена Іванівна. – Одеса, 2004.
11. Юсупов В. А. Теория административного права / В. А. Юсупов. – М.: Юрид. лит., 1985. – 160 с.

References:

1. Denisenko V.V. Theory of administrative and tort relations: Thesis ... Doctor. Legal. Science on spec. : 12.00.014 - administrative law; financial law; information law / V.V. Denisenko. - SPb., 2002. -342 s.
2. L. Smith Administrative and tort Attitude / LV Koval. - K. : High School, 1979. - 486 s.
3. A.V. Kuzmenko The course of the administrative process: [teach. guidances.] / A.V. Kuzmenko. - K. : Yurinkom Inter, 2012. - 248 s.
4. Marchenko MN Theory of State and Law: disciple / MN Marchenko. - [2nd ed., Rev. and add.]. - M. : Prospectus, 2004. - 640 s.
5. Mytskevych LA Classical theory of administrative legal relations: Modern filling / LA Mytskevych // Administrative legal relations: theory and practice questions Otv. Ed. NY Hamanava. - Proceedings of the Institute of State and Law Sciences. - 2009. - № 1. - S. 3-8.
6. Ostapenko OI Administrative tortology: social and legal phenomenon and problems of development / AI Ostapenko. - Lviv: Livesay at the National Academy, 1995. - 312 s.
7. Perepelyuk VP The administrative process / VP Perepelyuk. - Chernivtsi: Ruta, 2001. - 316 s.
8. S. Polishchuk Opportunities reform of administrative law for the latest classification of Jurisprudence / S. Polishchuk // State and regions. - 2010. - № 2. - S. 172-179.
9. GENERAL Khalfina RO Scientists at labor relations / RO Khalfina. - M. : Yur.lyt., 1974. - 340 s.
10. Kharitonov AI Administrative and legal relations: conceptual foundations and legal nature: Dis. ... Dr. Legal. Science. : 12.00.07 / Kharitonov Helena. - Odessa, 2004.
11. Yusupov VA theory of the administrative law / VA Yusupov. - M. : Legal. lit., 1985. - 160 s.

Рецензент: кандидат юридичних наук, доцент Сорока Л.В.

УДК 342.9

Гарбузов В.О.,

Виконавчий директор охоронної компанії ТОВ «Саарлос»

**СТРУКТУРА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПІДРОЗДІЛІВ
ВНУТРІШНЬОЇ БЕЗПЕКИ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ В УКРАЇНІ**

Анотація. Досліджено наукові підходи до розуміння структури адміністративно-правового статусу підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ в Україні, проаналізовано нормативно-правове

регулювання у даній сфері правовідносин. Запропоновано власну класифікацію структурних елементів адміністративно-правового статусу підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ України.

Ключові слова: органи внутрішніх справ, сутність, внутрішня безпека органів внутрішніх справ, структура державного органу, структура органів внутрішніх справ в Україні.

Гарбузов В.А.,

исполнительный директор Охранной компании ООО «Саарлос»

СТРУКТУРА АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСА ПОДРАЗДЕЛЕНИЙ ВНУТРЕННЕЙ БЕЗОПАСНОСТИ ОРГАНОВ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ В УКРАИНЕ

Аннотация. Исследованы научные подходы к пониманию структуры административно-правового статуса подразделений внутренней безопасности органов внутренних дел в Украине, проанализировано нормативно-правовое регулирование в данной сфере правоотношений. Предложена собственная классификация структурных элементов административно-правового статуса подразделений внутренней безопасности органов внутренних дел Украины.

Ключевые слова: органы внутренних дел, сущность, внутренняя безопасность органов внутренних дел, структура государственного органа, структура органов внутренних дел в Украине.

Garbuzov V.A.,

executive director of the security company LLC «Saarlös»

STRUCTURE OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF DEPARTMENTS OF INNER SECURITY ORGANS OF INTERNAL AFFAIRS IN UKRAINE

Analyzed scientific approaches to understanding the structure of the administrative and legal status of the internal security organs of internal affairs in Ukraine, analyzed the legal regulation in the sphere of legal relations. Suggested own classification of the structural elements of the administrative and legal status of the internal security organs of internal affairs of Ukraine.

Keywords: law-enforcement bodies, the essence, the internal security of the Interior, the structure of the state body, the structure of the bodies of internal affairs in Ukraine.

Актуальність проблематики. В наявних сьогодні в Україні євроінтеграційних процесах реформування та оптимізації централізованої системи органів внутрішніх справ України є однією з обов'язкових умов інтеграції до Європейської Спільноти. Поточний стан діяльності МВС України та інших правоохоронних органів України далеко не забезпечує повноцінну реалізацію покладених на них функцій. Відповідно, реформування зазначених державних органів є нарізною необхідністю українського суспільства. Однак, така реформа повинна бути проведена послідовно та обов'язково системно із іншими процесами реформування. Зрозуміло, що в основі реформи органів внутрішніх справ є, зокрема, питання адміністративно-правового статусу підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ України.

Ступінь наукової розробки проблеми. Питанням структури адміністративно-правового статусу підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ України в тій чи іншій мірі займалися такі відомі вчені, як О. М. Бандурка, Ю. П. Битяк, Д.М. Корнієнко, В.В. Марков, О.М. Музичук, Р.С. Мельник, О.Р. Михайленко, О.П. Нагорний, Т.А. Плутар, Г. О. Пономаренко, О. П. Рядченко, О. В. Ряшко.

Метою статті є комплексна характеристика структури адміністративно-правового статусу підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ України.

Виклад матеріалу. М.Ю. Івчук вважає, що елементами адміністративно-правового статусу є: юридично закріплені цілі, завдання та функції; компетенція;

організаційно-структурний компонент (нормативне регулювання порядку утворення (обрання, призначення), легалізації, реорганізації, ліквідації, підпорядкованості, встановлення та зміни внутрішньо-організаційної структури, право на організаційне самовизначення, процедури діяльності тощо); відповідальність [1, с.40].

Перейдемо тепер власне до висвітлення структури адміністративно-правового статусу підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ України. Висвітлення даного питання можливим буде шляхом послідовного аналізу відомчого документу Міністерства внутрішніх справ України – Наказу МВС України № 1111 від 28 вересня 2003 р. «Про затвердження Положення про Департамент внутрішньої безпеки МВС України» (далі – Положення про Департамент внутрішньої безпеки МВС України) [2]. Дане Положення визначає організаційно-правову структуру підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ, а також правовий статус даних підрозділів. Принагідно зазначити, що даний відомчий документ не є відкритим для громадськості в силу призначення та специфіки діяльності Департаменту внутрішньої безпеки Міністерства внутрішніх справ України.

Ми пропонуємо виокремлювати наступні структурні елементи адміністративно-правового статусу підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ України: 1) мета підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ України; 2) завдання підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ України; 3) компетенція підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ України; 4) відповідальність підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ України.

Ми вважаємо, що адміністративно-правовий статус будь-якого державного органу розпочинається із характеристики мети та завдань його діяльності. Такий вектор наукового дослідження дозволить послідовно висвітлити функціональне призначення та сутнісну характеристику досліджуваного державного органу (інституту). В Словнику української мови поняття «мета» визначається, як те, до чого хтось прагне, чого хоче досягти; ціль [3, с.683].

Наступним складовим елементом адміністративно-правового статусу підрозділу внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ України є його завдання. У п.2.1 Положення про Департамент внутрішньої безпеки МВС України до основних завдань підрозділів внутрішньої безпеки віднесено: 1) попередження та виявлення серед працівників органів внутрішніх справ посадових та інших тяжких злочинів, корупційних діянь, розголошення службової таємниці, втрати носіїв таємної інформації, зброї, боєприпасів; 2) координація заходів щодо державного захисту працівників МВС України та їх близьких родичів; виявлення серед особового складу осіб, які зраджують інтереси служби, сприяють нелегальній міграції, контрабанді, займаються іншими протиправними діями; протидія втягуванню працівників органів внутрішніх справ у протиправну діяльність; удосконалення правового забезпечення з питань внутрішньої безпеки в органах внутрішніх справ [2].

Наступним складовим елементом адміністративно-правового статусу підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ є компетенція. Відзначимо, що з даного приводу в доктрині адміністративного права точаться гострі дискусії на предмет того, що доцільно відносити до правового статусу державного органу – компетенцію, повноваження чи права та обов'язки.

Підрозділи внутрішньої безпеки здійснюють свою діяльність за двома напрямками, один з яких полягає у попередженні, виявленні фактів вчинення корупційних та злочинних діянь, запобіганні призначенню на службу осіб, які мають злочинні та корисливі наміри, а також протидії спробам участі працівників міліції у протиправній діяльності, інший – у організації і координації заходів щодо захисту від посягань на життя, здоров'я, житло і майно працівників міліції та їх близьких родичів, пов'язаних з їх службовою діяльністю; захист системи Міністерства внутрішніх справ, за якої забезпечується її стабільне функціонування [4, с.107]. Ми вважаємо, що окреслених два основних блоки напрямів діяльності є загальною характеристикою моделі компетенції підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ України. Діяльність даною державною структурою, в переважній своїй більшості, носить негласний характер. Як наслідок, конкретні показники роботи у відповідній сфері, а також будь-яка інша інформація є обмеженими

Наступним структурним елементом адміністративно-правового статусу підрозділів внутрішніх справ України є відповідальність. Передусім зазначимо, що категорію «відповідальності» можна розглядати як у позитивному, так і в ретроспективному аспектах. Ми вважаємо, що така двохаспектна модель відповідальності працівників підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ забезпечить злагодженість у роботі та високого рівня дисципліну. Державні службовці досліджуваної структури повинні не тільки орієнтуватись на недопущення порушень у своїй діяльності, бо за це встановлена та чи інша відповідальність. Вони повинні усвідомлювати свою особливе місце в державному апараті та своє спеціалізоване призначення. Іншими словами, вони повинні відчувати моральну відповідальність перед суспільством, якому дані працівники «служать». На нашу думку, тут доцільно вести мову про «кодекс честі» працівників підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ України. «Кодекси честі», як правило, пронизують усі соціальні структури, і вони визначають місце особи в соціальному осередку, а також задалегідь встановлюють соціальну відповідальність.

Ми вважаємо, що сьогодні інститут відповідальності державних службовців підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ України на рівні законодавства України визначений не послідовно. По-перше, потрібно чітко передбачити, які види відповідальності несуть працівники відповідної державної структури – кримінальну, цивільну, адміністративну, майнову, трудову і т.д. По-друге, інститут відповідальності повинен бути двохаспектним – передбачати як позитивну, так і ретроспективну відповідальність. При цьому, на нашу думку, потрібно робити акцент саме на позитивну відповідальність і формувати у державних службовців глибоке усвідомлення свого місця та призначення у державному апараті.

В рамках висвітлення структури адміністративно-правового статусу підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ України, вважаємо за необхідне також проаналізувати нормативно-правове регулювання у даній сфері правовідносин. Ми вважаємо, що адміністративно-правовий статус підрозділів внутрішньої безпеки неможливо в повній мірі висвітлити без окреслення відповідної нормативно-правової бази.

Правове регулювання є центральним елементом адміністративно-правового механізму функціонування контролю за діяльністю правоохоронних органів в Україні,

оскільки чітко нормативне визначення: мети, принципів та завдань контролю за діяльністю правоохоронних органів; системи суб'єктів його здійснення, їх повноважень та форм їх реалізації; об'єктів та предметів такого контролю; процедур та гарантій його здійснення; основних засад його організації тощо, обумовлюватиме ефективність та дієвість діяльності із перевірки виконання (додержання) правоохоронними органами вимог законодавчих та підзаконних актів [5, с.300]. Цілком погоджуємось із О.М. Муzychук і вважаємо, що вихідною основою адміністративно-правової діяльності підрозділів внутрішньої безпеки є саме відповідна нормативна база, яка і визначає правове регулювання.

Таким чином, в доктрині адміністративного права України існує багато підходів до аналізу змісту терміну «нормативно-правове регулювання»: 1) результативний, нормативно-організуючий вплив, який здійснюється на суспільні відносини за допомогою системи правових засобів (юридичних норм, правовідносин, індивідуальних приписів) з метою їх впорядкування, охорони та розвитку відповідно до суспільних потреб [6, с.145]; 2) упорядкування суспільних відносин, їх юридичне закріплення, охорона і розвиток, які здійснюються за допомогою права і сукупності правових засобів [7, с.529]; 3) процес впливу держави на суспільні відносини за допомогою юридичних норм (норм права) [8, с.41-42]; 4) одна з форм впливу права на суспільні відносини, вплив за допомогою специфічно-правових засобів: норм права, правовідносин, актів реалізації права [9, с.381]; 5) юридична функція, що реалізується державою в процесі впливу на суспільні відносини і за допомогою якої поведінка учасників цих відносин приводиться у відповідність до вимог і дозволів, котрі містяться в нормах права, легальність та обов'язковість яких підтримується суспільством і забезпечується можливістю застосування владної сили держави [10, с.437].

У рамках нашого наукового дослідження, під поняттям «нормативно-правове регулювання» ми будемо розуміти впорядкування державою суспільних відносин у відповідній сфері шляхом прийняття компетентним державним органом (посадовою особою) нормативних (відомчих) правових актів. В нашому випадку, нормативно-правове регулювання є основою механізму адміністративно-правового регулювання діяльності системи органів внутрішніх справ України. Відповідно, нормативно-правове регулювання визначає адміністративно-правовий статус підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ України.

Висновки. Таким чином, станом на сьогодні проблемним залишається питання ефективності діяльності підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ України. Очевидним є факт того, що система органів внутрішніх справ функціонує сьогодні неефективно і потребує негайної оптимізації. Наступна адміністративна реформа підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ є назрілою та невідворотною, в умовах подальшої інтеграції України до Європейської спільноти. Відзначимо, що така реформа повинна бути послідовною та системною, в контексті реформи системи органів внутрішніх справ в цілому. Можна констатувати, що від рівня організації підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ залежить рівень правопорядку та законності в державі. Як наслідок, держава повинна приділити

достатньої уваги та політичної волі щодо здійснення адміністративної реформи підрозділів внутрішньої безпеки органів внутрішніх справ України.

Список використаних джерел:

- 1.Івчук М.Ю. Адміністративно-правовий статус органів прокуратури України // Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – К., 2011. – 180 с.
- 2.Про затвердження Положення про Департамент внутрішньої безпеки МВС України: Наказ МВС України № 1111 від 28 вересня 2003 р.
- 3.Словник української мови: в 11 томах. – Том 4, 1973. – 752 с.
- 4.Т.А. Плутар Відомчий контроль за забезпеченням прав та свобод громадян в адміністративній діяльності міліції // Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – К., 2011. – 223 с.
- 5.Музичук О.М. Контроль за діяльністю правоохоронних органів в Україні: адміністративно-правові засади організації та функціонування: дис... д.ю.н.: 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право / Музичук Олександр Михайлович. – Х., 2010. – 481 с.
- 6.Алексеев С. С. Теория права / С. С. Алексеев. - М. ;, 1994.- 224 с.
- 7.Скакун О.Ф. Теория государства и права - учебник / О. В. Скакун. - Харьков: Консум; Ун-т внут. дел, 2000 – 704 с.
- 8.Сорокин В. Д. Правовое регулирование: предмет, метод, процесс / В- А-Сорокин. - Правоведение. - 2000. - № 4 – С.34-45
- 9.Комаров С. А. Общая теория государства и права: учебник / С. А. Комаров. - М.: Юрайт, 1998. – 416 с.
- 10.Государственное управление: основы теории и организации: Учебник / Под ред. В. А. Козбаненко. - М.: Статут, 2000. – 366 с.

References:

- 1.Ivchuk M.Y. Administrative and legal status of prosecutors Ukraine // Thesis for the degree of Candidate of Sciences; 12.00.07 - administrative law and process; finance; information law. - K., 2011. - 180 p.
2. When Approval of the Internal Security Department of MIA of Ukraine: Ukraine MIA Order number 1111 of September 28, 2003
- 3.Dictionary of Ukrainian language, in 11 volumes. - Volume 4, 1973. - 752 p.
4. Plutar T.A. Departmental control over the rights and freedoms of citizens in the administration of police // Thesis for the degree of Candidate of Sciences; 12.00.07 - administrative law and process; finance; information law. - K., 2011. - 223 p.
- 5.Muzychuk O.M. Monitoring of law enforcement agencies in Ukraine, administrative and legal principles of organization and operation, dissert.of doctor jud.science: 12.00.07 - administrative law and process; finance; information law / Muzychuk Alexander. - H., 2010. - 481 p.
- 6.Alekseev S.S. Theory of law / S.S. Alekseev. - M.;, 1994.- 224 p.
- 7.Skakun O.F. Theory of State and Law - Tutorial / OV horses. - Kharkiv: Konsum; Univ ext. Affairs, 2000 - 704 p.
- 8.Sorokyn V.D. Legal regulation: the object, method, process / В А-Sorokin. - Pravovedenye. - 2000. - № 4 - S.34-45
- 9.Komarov S.A. General Theory of State and Law: Textbook / SA Komarov. - M. : Yurayt, 1998. - 416 p.
- 10.State management: Fundamentals and organization theory: Textbook / Ed. VA Kozbanenko. - M. : Statute, 2000. - 366 p.

Рецензент: кандидат юридичних наук, доцент Юнін О.С.

УДК 351.74

Горбач Д.О.,

здобувач кафедри адміністративної діяльності ОВС
факультету з підготовки фахівців для підрозділів міліції
громадської безпеки та кримінальної міліції у справах дітей ХНУВС
ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ